

**Uchwała Nr XXIX/365/2017
Rady Gminy Michałowice
z dnia 18 grudnia 2017r.**

w sprawie uchwalenia „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2018”

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017r. poz.1875) i art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r. poz.487 ze zm.) Rada Gminy Michałowice uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się „Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2018” w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Michałowice i Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018r.

**Załącznik do
Uchwały Nr XXIX/365/2017
Rady Gminy Michałowice
z dnia 18 grudnia 2017r.**

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2018

Wstęp

Zakres oraz obszar działań samorządu gminnego związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych określa ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r. poz 487 ze zm). Realizacja zadań wynikających z zapisów tej ustawy prowadzona jest w ramach corocznie uchwalanego przez Radę Gminy „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”. Art. 4¹ cytowanej ustawy stanowi, że do zadań własnych gmin należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Program uwzględnia zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020, określone w obszarze strategicznym „rozwój profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków i innych używek” a także zapisy Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016 poz 1492) oraz rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok.

Załoženiami gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2018 rok jest kontynuacja dotychczas podejmowanych działań oraz dalszy rozwój zainicjowanych w latach ubiegłych zadań z zakresu profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowanie takich, które prowadzone systematycznie spowodują zmniejszenie szeroko rozumianych negatywnych zjawisk spowodowanych nadużywaniem alkoholu. Uwzględniono w nim dotychczasowe doświadczenia w tym obszarze, cele i działania ujęte w programie są zgodne i styczne z Krajowym Programem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zawartym w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.

W ramach realizacji programu będą podejmowane działania skierowane do wszystkich mieszkańców Gminy Michałowice, którzy spotykają się z problemem uzależnień. Duża część działań skierowana zostanie do dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu, ich rodziców, nauczycieli, osób dorosłych zagrożonych uzależnieniami, osób uzależnionych od alkoholu, osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz osób stosujących przemoc w rodzinie.

Rozdział I

Charakterystyka zjawiska

Alkohol jest substancją psychoaktywną i toksyczną, i pomimo tego, że jest towarem legalnym, to jako towar konsumpcyjny nie podlega regułom wolnego rynku. Problemy związane z alkoholem, to nie tylko choroba alkoholowa. Alkoholizm stanowi jeden z największych problemów społecznych. Szacuje się, że 2,4% populacji dorosłych to osoby uzależnione od alkoholu, a ponad 2,5 mln to osoby pijące alkohol w sposób ryzykowny lub szkodliwy. Według raportu Światowej Organizacji Zdrowia co roku z powodu picia alkoholu na świecie umiera 3,3 mln ludzi, na świecie co 10 sekund umiera człowiek z powodu alkoholu, spożywanie alkoholu ma negatywne skutki w przypadku ponad 200 chorób. Choroby zakaźne, wypadki drogowe, obrażenia, zabójstwa, choroby sercowo-naczyniowe, cukrzyca, co roku w połączeniu z alkoholem są przyczyną 5,9 proc. wszystkich zgonów na świecie (7,6 proc. mężczyzn i 4 proc. kobiet).

Z danych na rok 2012, zgodnie z raportem Narodowego Instytutu Zdrowia Psychicznego światowa konsumpcja alkoholu wyniosła 6,2 litra czystego alkoholu, średnia europejska to 10,7 litra, natomiast w Polsce poziom ten wyniósł 10,1 litra. W Polsce do ryzykownego spożywania alkoholu przyznało się 19,3% mężczyzn i 2,4% kobiet, co daje nam 6 miejsce od końca na 20 porównywanych krajów europejskich (dane WHO).

Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych gminy Michałowice za rok 2016 pokazała, że zjawisko alkoholizmu jest wskazywane przez mieszkańców jako czwarty problem w kolejności ważności problemów społecznych. W grupie 203 przebadanych osób dorosłych prawie 21% badanych kobiet i 22% mężczyzn deklaruje, że pije alkohol kilka razy w miesiącu, niespełna 10% mężczyzn więcej niż raz w tygodniu. W porównaniu z diagnozą lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzoną w 2012r. nastąpił niewielki wzrost osób deklarujących taki model picia alkoholu.

Wśród ankietowanej grupy dzieci i młodzieży szkolnej (grupa 749 uczniów) do wypicia alkoholu przynajmniej raz w życiu przyznaje się 24,6% uczniów szkoły podstawowej, 41,7% gimnazjalistów oraz 78,3% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej. W porównaniu do badań z 2012r. wzrost nastąpił w grupie dzieci najmłodszych, co świadczy o spadku wieku inicjacji kontaktu z alkoholem. Niepokojący jest fakt, że niespełna 16% gimnazjalistów oraz niespełna 28% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej wskazało, że rodzice nie zorientowali się, że byli pod wpływem alkoholu. Za najważniejszy problem społeczny uznano kryzys rodziny, który dla ponad połowy badanych jest problemem poważnym oraz bardzo poważnym. Alkoholizm oraz przemoc 47% badanych zarówno wśród dorosłych jak i wśród młodzieży szkolnej określiło jako problem umiarkowany. Przeprowadzone badania pokazują także, że świadomość zarówno mieszkańców jak i uczniów dotycząca zagrożeń oraz możliwości uzyskania pomocy znacznie wzrosła w porównaniu z wynikami uzyskanymi w roku 2012.

Natomiast badania ESPAD przeprowadzone w 2015r. wskazują na fakt, że zapobieganie problemom alkoholowym wśród młodzieży zaczyna się od pracy z dorosłymi. Badanie podkreśla jednocześnie, że działania profilaktyczne skierowane do dzieci nastawione na opóźnienie inicjacji alkoholowej powinny rozpocząć się w okresie

uczęszczania do szkoły podstawowej głównie na etapie nauczania początkowego. Z danych uzyskanych z tych badań wynika, że wśród uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych oraz uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych, w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem jakiegokolwiek napoje alkoholowe piło około 72 % 15-latków oraz prawie 93% 17-18-latków.

Działania profilaktyczne na terenie Gminy Michałowice w 2016 roku były skierowane do wszystkich grup dzieci i młodzieży, poczynając od szkoły podstawowej, poprzez gimnazjum oraz szkołę ponadgimnazjalną ze szczególnym uwzględnieniem jakości i standardów realizowanych programów profilaktycznych. W ramach realizacji działań profilaktycznych w 2016 roku programami profilaktycznymi objęto 1819 uczniów, w grupie 727 uczniów zrealizowano warsztaty profilaktyczne. Realizowane były programy rekomendowane oraz projekty profilaktyczne, które uzupełniały prowadzone programy. Działania profilaktyczne skierowane są również do rodziców, co wpisuje się w obecny kierunek działań profilaktycznych. Tego rodzaju oddziaływania profilaktyczne są pożądanym i bardzo ważnym czynnikiem chroniącym, rodzina i jej wzmocnienie są pozytywnym elementem działań profilaktycznych. Z oferty punktu informacyjno-konsultacyjnego skorzystało 160 mieszkańców Gminy Michałowice.

Realizacja programu w ostatnich latach potwierdza, iż niezbędne są działania zapewniające dostęp do specjalistycznego wsparcia dla rodzin, osób uzależnionych, współuzależnionych jak również dla osób doświadczających trudnych sytuacji życiowych a także szeroko rozumiana profilaktyka środowiskowa przede wszystkim o charakterze uniwersalnym. Zasadne i pożądane jest systematyczne kontynuowanie działań edukacyjnych i programów profilaktycznych w szkołach ze szczególnym uwzględnieniem podnoszenia umiejętności wychowawczych i opiekuńczych rodziców, promowanie wspólnego spędzania czasu, silnej więzi z rodzicami, zażegnanie kryzysu rodziny oraz nazwanie i informowanie poprzez edukację zagrożeń i istniejących problemów.

Rozdział II

Cele Programu

Celem głównym programu jest doskonalenie istniejącego systemu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom poprzez systematyczną, długofalową realizację różnych form działań skierowanych do mieszkańców gminy oraz podejmowanie takich inicjatyw, których celem jest przeciwdziałanie uzależnieniom i zminimalizowanie skutków wynikających z problemu uzależnień.

Program zakłada realizację następujących celów szczegółowych:

- 1) ograniczenie szkód wynikających ze spożywania alkoholu, zarówno szkód zdrowotnych osób uzależnionych, współuzależnionych i innych, a także szkód społecznych,
- 2) ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego oraz zapewnienie skutecznej pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz rodzinom, w których istnieje ryzyko uzależnienia i związanej z tym zjawiskiem przemocy;
- 3) ograniczenie zjawiska sięgania po alkohol przez dzieci i młodzież poprzez realizację działań profilaktycznych i edukacyjnych,

- 4) promowanie dostępności oferty kompleksowej pomocy specjalistycznej, doskonalenie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia, prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej w celu zwiększenia świadomości w społeczności lokalnej.

Rozdział III

Odbiorcy programu

Odbiorcami programu są:

- 1) osoby uzależnione, współuzależnione, doznające przemocy;
- 2) rodziny osób uzależnionych, współuzależnionych doświadczających przemocy;
- 3) osoby i rodziny ze środowisk zagrożonych uzależnieniem i przemocą;
- 4) dzieci i młodzież;
- 5) rodzice i opiekunowie;
- 6) osoby pracujące z uzależnionymi, współuzależnionymi, doświadczającymi przemocy lub osobami z grup ryzyka w tym: nauczyciele, wychowawcy, pracownicy socjalni, członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 7) mieszkańcy Gminy Michałowice.

Rozdział IV

Zadania w ramach programu

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu w szczególności:

- 1) zakup ponadpodstawowych programów terapii uzależnień i pomocy terapeutycznej prowadzonej przez Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Mazurkiewicza, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie;
- 2) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego oraz punktu informacyjno – konsultacyjnego (PIK);
- 3) zapewnienie dostępu do informacji o placówkach świadczących pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) prowadzenie pracy specjalistycznej i terapeutycznej z zakresu uzależnień i przemocy, w tym zatrudnianie psychologów i specjalistów z różnych dziedzin;
- 2) finansowanie zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego;
- 3) finansowanie wyżywienia dla dzieci uczestniczących w zajęciach placówki wsparcia dziennego;
- 4) zakup lub opracowanie i upowszechnianie materiałów edukacyjnych, ulotek, informatorów dotyczących oferty pomocy dla osób i członków rodzin z problemem uzależnienia czy doznających przemocy;
- 5) finansowanie ponadpodstawowego programu terapii dla osób współuzależnionych w tym: terapii grupowej prowadzonej przez Poradnię Leczenia Uzależnień

w Pruszkowie;

- 6) współpracę z Zespołem Ośrodków Wsparcia w Piastowie poprzez rozpowszechnianie informacji na temat pomocy świadczonej ofiarom przemocy oraz sprawcom;
- 7) finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w tym szkoleń pozwalających na uzyskanie certyfikatu z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 8) finansowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracowników pomocy społecznej, oświaty i służby zdrowia z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, przemocy w rodzinie oraz pracy z rodzinami;
- 9) finansowanie grup samopomocowych dla osób doświadczających trudnych sytuacji życiowych z powodu uzależnień i przemocy;
- 10) zakup i prenumerata tematycznych książek, publikacji i czasopism;
- 11) doskonalenie metod interwencji przeciwdziałania przemocy w ramach procedury „Niebieskiej Karty”;
- 12) zapewnienie dostępu do superwizji osobom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy i uzależnień;
- 13) organizowanie i udział w spotkaniach, naradach, konferencjach w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym lub przemocą w rodzinie;
- 14) włączanie się w ogólnopolskie akcje informacyjne i kampanie.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności:

- 1) realizowanie na terenie placówek oświatowych oraz opiekuńczych rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, innych programów profilaktycznych i edukacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień umiejętności społecznych, przeciwdziałania uzależnieniom oraz agresji;
- 2) finansowanie zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego w tym dożywianie;
- 3) zakup materiałów edukacyjnych do realizacji programów profilaktycznych ;
- 4) organizowanie i finansowanie dla przedstawicieli placówek pracujących z dziećmi i młodzieżą szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące skutecznych strategii profilaktycznych oraz umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych;
- 5) prowadzenie działań edukacyjnych w formie warsztatów, pogadanek, spektakli, wpisujących się w działania systematyczne i długotrwałe;
- 6) promowanie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego, zdrowego stylu życia w szczególności dzieci i młodzieży w szczególności poprzez organizowanie i finansowanie kolonii, półkolonii, warsztatów, spotkań, wystaw i konkursów;
- 7) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach poprzez włączanie się w ogólnopolskie kampanie i programy , działania informacyjne i edukacyjne;

- 8) finansowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia;
- 9) utrzymanie punktu informacyjno -konsultacyjnego i zatrudnianie specjalistów z zakresu psychologii, prawa, przeciwdziałania przemocy i terapii uzależnień ;
- 10) zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych w tym książek, czasopism związanych z działalnością profilaktyczną i edukacyjną;
- 11) wspieranie prospołecznych działań młodzieży, programów liderek i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia w tym finansowanie działań na rzecz wspierania i rozwoju wolontariatu, ze szczególnym uwzględnieniem działań mających na celu utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi ;
- 12) realizacja środowiskowych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży;
- 13) podejmowanie działań informacyjnych w lokalnej prasie, na stronie internetowej, w trakcie imprez gminnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy;
- 14) rozwijanie umiejętności wychowawczych budujących silną i pozytywną więź z rodzicami, budowanie więzi rodzinnych, promowanie wartości rodzinnych poprzez prowadzenie grup, warsztatów, szkoleń i spotkań dla rodziców, opiekunów oraz dla rodzin.

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:

- 1) wzajemne informowanie i promowanie działań;
- 2) włączanie w wykonywanie zadań wynikających z realizacji programu;
- 3) współpracę w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Zadanie 5

Finansowanie wyposażenia oraz bieżących kosztów utrzymania siedziby Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pokrywanie kosztów związanych z zakresem prac komisji w tym np. koszty biegłych, koszty sądowe.

Rozdział V

Zadania Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w tym:
 - 1) przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu, wzywianie osób uzależnionych od alkoholu oraz motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i współuzależnionych do podjęcia terapii;
 - 2) rozpatrywanie otrzymanych zgłoszeń dotyczących osób uzależnionych od alkoholu;
 - 3) motywowanie osób zgłoszonych do Komisji do podjęcia leczenia odwykowego;
 - 4) kierowanie osób, co do których istnieje podejrzenie o nadużywanie alkoholu na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
 - 5) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią

- wydaną przez biegłych;
- 6) kierowanie do właściwego sądu rejonowego wniosków o wszczęcie postępowania;
2. Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu poprzez:
 - 1) przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zespołach dwuosobowych zgodnie z planem kontroli na rok 2018;
 - 2) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych

Rozdział VI

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie raz w miesiącu na podstawie złożonego oświadczenia o wykonaniu czynności potwierdzonego przez Przewodniczącego Komisji według następujących zasad wynagradzania:
 - 1) za posiedzenie Komisji - 100 zł;
 - 2) za godzinę dyżuru członka Komisji oraz wykonywanie innych czynności określonych w regulaminie - 50zł;
 - 3) za udział w przeprowadzeniu kontroli i rekontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych – 50 zł.
2. Za udział w pracach, o których mowa w ust.1 uważa się czynności związane z realizacją zadań Komisji wynikających z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także czynności określone w regulaminie Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Środki na wypłatę wynagrodzenia wymienionego w ust.1 zapewnia się corocznie w budżecie Gminy Michałowice w ramach dochodów własnych pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

Rozdział VII

Przewidywane rezultaty

1. Program przewiduje osiągnięcie następujących rezultatów:
 - 1) objęcie dzieci i młodzieży szkolnej programami profilaktycznymi i działaniami o charakterze profilaktycznym;
 - 2) wzmocnienie postaw abstynenckich oraz postaw sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu w społeczności;
 - 3) wzmocnienie umiejętności i kompetencji rodziców, oraz kadr pracujących w obszarze uzależnień, przemocy oraz rodziny ;
 - 4) aktualne informacje na temat istniejącego systemu pomocy i wsparcia dla mieszkańców Gminy Michałowice;
 - 5) zapewnienie dostępności wsparcia specjalistycznego;
 - 6) objęcie dzieci w szczególności ze środowisk zagrożonych działaniami opiekuńczo-wychowawczymi;
2. Program przewiduje monitoring następujących wskaźników:
 - 1) liczba zakupionych ponadpodstawowych programów terapii zajęciowej i pomocy

- terapeutycznej;
- 2) liczba osób korzystających z ponadpodstawowych programów terapii zajęciowej i pomocy terapeutycznej;
 - 3) liczba osób korzystających z poradnictwa w ramach PIK;
 - 4) liczba godzin oferowanego poradnictwa;
 - 5) liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi w placówkach oświatowych;
 - 6) liczba dzieci objętych wsparciem placówki wsparcia dziennego;
 - 7) liczba grup wsparcia i grup samopomocowych;
 - 8) liczba osób zaangażowanych w działania grup wsparcia i samopomocowych;
 - 9) liczba szkoleń dla profesjonalistów oraz liczba osób biorących udział w szkoleniach;
 - 10) liczba przeprowadzonych kampanii i działań informacyjno- edukacyjnych;
 - 11) liczba przeprowadzonych programów oraz liczba osób w nich uczestnicząca;
 - 12) liczba osób korzystających z letniego wypoczynku;
 - 13) liczba postępowań prowadzących do zobowiązania do leczenia.

Rozdział VIII

Realizatorzy program

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Program realizowany będzie przy współpracy z placówkami oświatowymi, placówkami służby zdrowia, organizacjami, firmami i osobami fizycznymi realizującymi usługi z zakresu programu.

Rozdział IX

Finansowanie programu

Środki finansowe na realizację programu stanowią dochody własne Gminy pochodzące z wpływów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydatki programu ujmowane są w budżecie Gminy Michałowice w rozdziale 85154.

Rozdział X

Sprawozdawczość

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu stanowić będzie integralną część rocznego sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

